

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se, blagovoli, pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

Grožnje.

Že nekaj časa sem se trudi vladati na različne načine pripraviti javno mnenje v celi državi na dalekosežne premembe vsega državnega ustroja. Začelo se je s prav usiljivimi pritožbami, da delovanje v parlamentu ne gre dovolj hitro od rok, da si ni v državnem zboru opaziti niti najmanjše obstrukcijske sapice in so tudi najradikalnejši elementi postali tako krotki, da kar iz rok zobljejo. Potem so se začele grožnje z razpustom. Te so se nekaj časa kar vrstile, za njimi se je zatrpjevanje, da s sedanjim parlamentom sploh ni mogoče delati in da od tega parlamenta sploh ničesar pričakovati ni, in končno se je pri razpravi o proračunskem provizoriju oglašil ministrski predsednik in začel groziti z odpravo sedanje ustave, češ, da bi se z novimi volitvami itak ničesar ne spremenilo.

Ministrski predsednik se sicer ni dolgo izrazil, kaj se eventualno zgodi, z nobeno besedo ni omenil, ali se misli na uvedbo golega absolutizma ali na vladanje s § 14, ali na federalizacijo države ali končno na premembo volilnega reda, toda že dejstvo samo, da je ministrski predsednik v javni seji govoril o možnosti državnega prevrata, o eventualnosti premembe ali odprave sedanje ustave, je obudilo veliko in opravičeno pozornost.

Ugibanje, ali se je res pripraviti na tako globokosežno premembo državnega ustroja, je pač nepotrebno. Odgovorni načelnik vlade je izrekel to grožnjo, in s tem je dan povod, da izrečemo svoje mnenje o napovedani eventualnosti.

Koerberjeva grožnja z državnim prevratom od zgoraj nas ni čisto nič ustrašila. Tudi, če se obnovi goli absolutizem, nas to ne spravi iz duševnega ravnotežja in sicer zategadelj ne, ker so dobrote ustavnosti za nas Slovence le fiktivne in ker v dobi ustavnosti niti tistih pravic nismo več deležni, katere nam je celo nemškocentralistični absolutizem privoščil. Za vzgled omenimo samo, da smo pred 50 leti, v začetku našega narodnega razvoja, v dobi temnega absolutizma imeli na graškem vseučilišču slovenska predavanja, kakršnih v dobi ustavnega vladanja nismo mogli doseči.

V narodnostnem oziru nam absolutizem ne more ničesar vzeti, ker skoro ničesar nimamo, ker so v ustavi zajamčene pravice ostale malone vse na papirju in ker smo danes ravno tako kakor v dobi absolutizma izročeni na milost in nemilost nam nasprotni nemški birokraciji. Hujše, kakor se sedaj zlasti zunaj Kranjske postopa s Slovenci, bi se tudi za vladanja absolutizma ne moglo postopati.

Kakor v narodnostnem oziru ne moremo sedaj doseči svojih pravic, ter bi nam absolutizem ne mogel škode delati, tako je tudi glede narodovega boja zoper klerikalizem. Boj zoper klerikalizem je boj zoper pravno popačenje, materijalno izsesavanje, duševno poneumnevanje in narodno dušenje Slovencev. V tem plemenitem boju nismo deležni niti najmanjše podpore od vladne strani, v tem boju stoji vlada na strani klerikalstva, ker je prepričana, da vsak napredek klerikalizma pomeni narodno oslabljenje Slovenstva. Vlada ščiti in pospešuje klerikalstvo z vso močjo in tako, da bi zanj kaj več ne mogla storiti, tudi če bi se uvedel absolutizem. Vladno negovanje klerikalizma nam je že davno vcepilo prepričanje, da si bo moral narod tudi glede klerikalizma sam pomagati, kakor si je pomagal v narodnostnem oziru.

To so razlogi, da se uvedanja absolutizma čisto nič ne bojimo, in da nas je Körberjeva grožnja pustila popolnoma hladne, tembolj, ker živimo v trdni veri, da se absolutizem ne more dolgo vzdržati, nego bo kaj kmalu moral napovedati bankrot.

Vseučiliška debata v poslanski zbornici dne 6. dec.

I. Govor dr. Ferjančiča.

Visoka zbornica! Razprava je postala že tako obsežna, da je res težko, poseči vanjo z upanjem, da bo že utrjena zbornica govornika poslušala. Vzlic temu hočem poskusiti z govorom, a ker so že drugi obravnavali o tvarini, o kateri sem mislil govoriti, bom svoj govor znatno skrajšal.

Visoka zbornica! Ako smo vstrajali pri zahtevi, da mora naš nujni predlog priti na razpravo, Vas zagotavljam, da to

ni imelo lahkomišelnega namena, zadrževati zbornico pri potrebnem delovanju. Mi nismo sprožili vprašanja o narodnih univerzah. Ko pa je bilo sproženo, je bila naša dolžnost, dolžnost napram našemu narodu, da nismo molče šli mimo tega vprašanja, zlasti z ozirom na gibanje, ki je nastalo zunaj zbornice.

Našega naroda najidealnejše stremjenje meri na to, da bi svoje izobraženje mogel kronati z visokošolsko omiko. To stremljenje pride pri vsakem narodu do veljave, čim se isti zavé svoje narodnosti. Pogled čez avstrijske meje, zlasti čez Balkan nas uči, da so tudi najmanj številni narodi si zagotovili visokošolsko izobrazbo v svojem lastnem jeziku in v svoji domovini, čim so se oprostili tuje nadvlade. Tudi v slovenskem narodu je nastalo to prizadevanje. Ali naj se mar slovenski narod zato, ker ga je usoda postavila v to monarhijo, odreče temu stremljenju, da si mu državni zakoni jamčijo iste pravice, kakor vsakemu drugemu narodu? Ali naj se slovenski narod pred vseučiliškimi vratmi ustavi, ako se mu to ukaže? Slovenski narod tega ne stori, zahteva bo pristop k svetlim višavam znanosti in bo vstrajal pri tem zahtevanju.

Lahko si ohrani ravnodušnost, kdor ima v izobilju vseučilišč, kakor jih imajo Nemci, tudi je laglje potrpeti, če se ima vsaj deloma to, kar treba in se gre za to, dobiti kaj več. Naš položaj pa je neznošen, ker nismo visokošolskega izobraženja v lastnem jeziku niti v najmanjši meri deležni, in navdajata nas trpkost in ogorčenje, ker se nas na tujih in oddaljenih univerzah smatra kot nepovabljeni in ne dobrodošle goste ter z nami po tem ravna.

Odkar se je sprožilo to vprašanje, čuli so se različni nazori, kako bi visokošolstvo moglo postati splošnejše in čuli so se tudi nasprotni nazori. S tem se hočem na kratko baviti, in sicer najprej z ugovori zoper ustanovitev jugoslovanske univerze v Ljubljani.

Kaj se ugovarja temu prizadevanju? Opomniti moram, da razlogi, s katerimi se pobija naše prizadevanje, so ali le navidezni razlogi, ki slone na nepoznavanju naših razmer, ali pa so razlogi političnega značaja, kateri ne dopuščajo, da bi se napram nam postopalo pravično.

Pred vsem se nam ugovarja, da smo premajhen narod, da bi mogli zahtevati univerzo. Poglejte v Nemčijo, pogledajte v Italijo! Tam se vidi, da pride posamezno vseučilišče še na dosti manjši odlomek prebivalstva, kakor je nas južnih Slovanov, ki štejejo 2½ milijona duš. Poglejmo po Avstriji sami. Osem milijonov Nemcev ima pet vseučilišč in jih še nekaj zahteva; njih današnji govornik je zahteval dve novi vseučilišči. Sicer pa število prebivalstva ni odločilno. Zgodovina kaže, da so majhni narodi dosegli visoko kulturno stopnjo in drugim narodom naprej svetili.

Ugovarja se nadalje, da ni gotovo, da bi imeli za svoje vseučilišče dovolj slušateljev. Tudi ta dvom ni utemeljen. Ker so se že danes navajale številke, Vas s tem nečem zadrževati; če se vzame le sedanje število abiturijentov naših srednjih šol, ali le sedanje število slovenskih slušateljev na univerzah, zadostuje že to število za vseučilišče. Sicer pa naj to vseučilišče služi vsem južnim Slovanom tostranske državne polovice, in je pomisliti vrh tega, da že obstanek univerze upliva na večjo frekvenco ter da je obisk kacega vseučilišča tem večji, čimbolj je isto pristopno.

Pravi se dalje: Če so tako lepa upanja, da bo imelo vseučilišče mnogo slušateljev, se je bati, da bo veliko učenega proletarijata. Kdor to trdi, neče videti dejstev. To je vendar obžalovanja vreden pojav v naši državi, da na primer naučno ministrstvo razpisuje državne podpore in državne ustanove ter jih podeljuje dijakom, da dobi za naše kraje srednješolske učitelje, ko so srednje šole v najboljšem slučaju utraktivistične. In sramotno je za avstrijsko justico, da se prirejajo učni tečajji, da bi se bodoči sodniki v nekaterih tednih naučili slovenskega jezika.

Da se ti ljudje ne nauče slovenski, je pač jasno, zlasti ker se lotijo učenja z neko mržnjo do tega jezika. Vendar pa se obiskovalci taci tečajev nastavljajo kot jezikovno kvalificirani sodniki v povsem slovenskih krajih. Slučaj iz Štajerske, ki sem ga navedel pri razpravi povodom prvega branja državnega proračuna, pojasnjuje te grde razmere. Sicer pa zlasti pri nas še sledu ni izobraženemu proletarijatu.

(Dalej prih.)

LISTEK.

Udova.

Spisal Pavel Revlin.
(Konec.)

VI.

(V šestem mesecu.)

Mili moj prijatelj!

Pisali ste mi, da se nameravate vrniti v X. Mene ne najdete tu nič več. Od Vaše matere sem se že poslovila. Človek se res ne more odreči svetu tako, kakor bi želel. Moj odvetnik mi je pisal, da se moram vrniti v Pariz radi zapuščine svojega soproga.

Tam ostanem vso zimo. Ako se ne spominjate neradi in neugodno najinih tukajšnjih razgovorov in ako me ne smatrate za preveč pusto, pridite me večkrat posetit. Moja hiša Vam bo zmeraj odprta, kakor mi je bila odprta hiša Vaše gospe matere. Rada Vas sprejemem. Celo prosim Vas, da mi, kot dober prijatelj, poma-

gate s svojim svetom pri urejanju mojih poslov.

Ostajam z iskrenim pozdravom Vaša prijateljica V. Z.

VII.

(V sedmem mesecu.)

Prijatelj!

Dobila sem Vaše pismo. Bila sem zelo razburjena, ko sem ga prečitala, in mislim, da razumete, zakaj? Ah! Torej Vi bi me hoteli, ko mine leto žalovanja, vzeti za ženo? Mene, potlačeno, uničeno in od bolesti potrto žensko?

Dragi, mili moj prijatelj! Vaše srce je še veledušnejše in še boljše, kot sem si mislila, Vi se ne strašite niti te žrtve, samo da morete moje srce osvoboditi žalosti?

Mislil, da mi ni treba še posebej reči, da sem Vam sedaj še hvaležnejša.

Ali prav zato ne morem dovoliti, da mi žrtvujete še več, kot ste mi žrtvovali doslej...

Ne, dragi prijatelj, Vaša žena ne morem biti. Vas je zavelo samo Vaše sočutje napram nesrečni ženi! Pozneje

bi se kesali! Koliko bi si potem očitala... Ostaniva si samo dobra prijatelja! Tega Vas prosim! Vidite, kako iskrena sem.

Vedno Vaša

V. Z.

VIII.

(V osmem mesecu.)

Prijatelj!

Nisem Vam odgovorila takoj, dasi me je priganjalo srce, ker sem si morala stvar premisliti. Jaz ne zaslužujem Vašega očitania. Brezčutna nisem...

In potem — čemu naj tajim!? — Vaša simpatija je našla v mojem srcu odziva!

Ali Vi veste, kaj zahteva od nas svet. Čakati moramo, da mine 10 mesecev, odkar smo udove, a potem moremo javiti vsem svojo namero.

Moj odgovor je torej: čez dva meseca Vas pričakujem. Ako boste mogli še takrat reči, da se Vam čuti niso izpremenili, podam Vam svojo roko. Ne pridite, ako Vam ne bo ljubezen večja kot sočutje!

Ako pa Vam bode sočutje večje, Vam oprostim vendarle, — truditi se ho-

čem, da Vas pozabim! Nadejam se, da Vas ne bom čakala zaman! Vilma.

IX.

(V devetem mesecu.)

Pierre!

Potrpi, moj dragec! Ne sili me, da Ti izpolnim željo, katero sama komaj brzdam! Dne, ko bodem svobodna, gorele bodo moje ustnice še bolj! Tvoja mama me poseča vsak dan; govorive vedno samo o Tebi. Jaz sem srečna!

Tvoja Te ljubeča

Vilma.

X.

(V desetem mesecu.)

Moj Pierre!

Pišes mi, da me ljubiš bolj kot kdajkoli poprej! Oh, meni poči srce od sreče! Došel je končno čas, ko Ti morem reči, da Te ljubim! Prav sedaj je bila pri meni mama. Odhajaje me je poljubila in rekla: »Kmalu boš moja hči!«

A jaz bi Ti najrajši pala na prsi in Ti zašepetala na uho: »Kmalu bom Tvoja!«

Tvoja

Vilma.

V Ljubljani, 11. decembra. Ministrski predsednik o položaju.

Nenadno se je pri budgetni debati oglasil ministrski predsednik dr. Koerber, da pojasni položaj. Dejal je, da postopajo posamezne stranke nesamostojno, pod zunanjimi pritiski, hoče in negotovo in z nezaupanjem. Čehi očitajo vladi, da je krivična, da nastavlja premalo čeških uradnikov, toda Koerber si ni v svesti ničesar krivičnega proti Čehom, glede uradnikov pa se istotako pritožujejo Nemci. Vlada nastavlja vedno le najboljše uradnike brez drugih ozirov. Radi malih opravičenih pritožb pa se ne sme spravljati v nevarnost parlamenta, ki edini more prinesiti rešitev vseh zmešnjav. Sicer pa ostane državni zbor lahko zbran do poletja, ako se mu bodo delale ovire. Vlada je objektivna in ima do nemških strank isto razmerje kot do čeških. Pod nadvlado kake stranke ne stoji, nego je svobodna. Vlada ni sovražnica Čehov, nego priznava njihov pomen, zato pa se mora dognati trajna sprava med Nemci in Čehi. Potem pa je dejal: Toda resnice ne smem prikriti: zbornica le počasi, prepočasi vztreza težnjam vlade. Ali kaj se zgodi, če bo trajal proces zdravljenja predolgo? Ustavna mehanika priporoča eno sredstvo: razpust državnega zbora in sicer razpuščanje dotlej, da se dobi parlament drugih mislij in večje delavnosti. Toda opozoriti Vas moram na nevarnosti, ki so skrite v sedanjih posebnih razmerah. Ljudstvo postaja nestrpno in zahteva radikalno lečbo. S parlamentom tudi razne stranke niso zadovoljne. Kaj torej, ako se vlada v nujnem interesu državne potrebe loti sredstva ustave? Zgodovina ji ne bo mogla očitati ničesar, kajti vlada mora za vsako ceno rešiti državo. Vlada se hoče potruditi, da se katastrofa prepreči, delati za mir med narodi, pospeševati duševno in materialno srečo ljudstva, toda parlament se naj sam ne obteži s krivdo! — Ta strašilni govor je širil Nemcem takoj v kosti; sklicala se je konferenca vseh načelnikov nemških klubov, na kateri se je sklenilo, poslati h Koerberju deputacijo vprašat, ali misli parlament razpustiti. Koerber jim je dal tolažilen odgovor, zato je smatrati njegov govor le kot nov apel na zbornico in stranke, naj delovanja ne onemogočujejo in zadržujejo. Gotovo pa je, da so Nemci s Koerberjevo izjavo glede Čehov nezadovoljni.

Wolf in zaupni možje.

V Trutnovu so imeli vsenemški zaupni možje posvetovanje radi resignacije Wolfa ter so sklenili izjavo, da Wolf sploh pravice ni imel odložiti svoj mandat, ne da bi bil prej poprašal svojih volilcev, da vztrajajo Wolfovi volilci kakor Buri zvesto in neomajno na strani svojega poslanca, da Wolf nima para med nemškimi poslanci glede svoje sposobnosti in odločnosti, da so vse vesti o vzroku resignacije Wolfa docela izmišljene in izlagane ter da volilci zahtevajo neizprosno in z vso odločnostjo, da se dá Wolf zopet izvoliti, a da mu je na voljo dano, ali se še pridruži vsenemškemu klubu. Tako je torej Wolf dobil najsijajnejšo zaupnico, največje zadoščenje. Ako sprejme kandidaturu, bo gotovo izvoljen, kajti Vsenemci svojemu bivšemu voditelju ne bodo postavili protikandidata, nemškega naprednjaka pa se bode Wolf otesel izlahka. Wolf se še ni izjavil, ali sprejme ali ne. Izvoljen bo na vsak način. Zagotavlja se, da Wolf ni razžalil zakonske zveze prof. Seidla, kajti znanje je imel z njegovo ženo, še ko je bila dekle. Tako se bržčas povrne Wolf v kratkem v parlament, četudi proti volji ljubosumnega Schönererja.

Vojna v Južni Afriki.

Z južnoafričanskega bojišča je zopet več novih poročil: Iz Bloemfonteina javljajo, da stoji Dewet dvanajst milj od Heilbrona na farni pri Vechthorpu z velikim oddelkom. Tam se je vršilo tudi vojno posvetovanje, katerega so se udeležili Stein, Botha, Boss, Vrebe, Mentjes in drugi voditelji Burov. List »Times« poroča: Oddelke Bothove so Angleži razkropili proti severovzhodu in jugu. V poslednjem času so Buri zopet večkrat napadli železniško progo. Torej se takozvani »Blockhaus-sistem« vendar ni obnesel docela. Buri hočejo prodreti proti severu, ker se je njihovo torišče radi pomnožitve

block-hiš omejilo. Buri severno železnice v Delagoo imajo pred Angleži popoln mir in so preskrbljeni z vsem potrebnim. Dewet ima južno Heilbrona 1000 mož. Iz Pretorije pa poročajo: Bivša burska »feld-korneta« Meyer in Collius sta se pridružila angleškim prostovoljcem in sta pripeljala seboj več burskih rekrutov iz okraja Rustenburg. Baje so Buri sami precej pomnožili angleško vojsko z — izdajalci! General Baden-Powell, branitelj Mafekinga, se mora vrniti v Južno Afriko, da prevzame poveljništvo nad policijsko četo (Constabulary). Mnogo angleških deseterjev je pribežalo na portugalsko ozemlje. Baje so med njimi tudi častniki. Portugizi pa izročajo begunce Angležem, ki jih kruto kaznujejo. V Južni Afriki se je med govejo živino pojavila kuga.

Dopisi.

Iz Idrije, 9. decembra. Oprostite, g. urednik, da Vas nadlegujem z dopisom in Vam jemljem prostor, katerega nimate ravno odveč. Dasi vem, da »Slov. List« ni vreden odgovora, vendar hočem s par slučaji dokazati, da so sotrudniki popolnoma vredni »Slov. Lista«. Glavni dopisnik iz Idrije temu umazanemu listu je ta »mal Slomškar«. To človeče, katerega zlobnost presega že vse meje, piše v ta list teden za tednom lažij, katerim je kos le še kak blagoslovljen nunc, premoreja resnico tako nesramno, da se mora studiti to vsakemu, le količkaj poštenemu človeku. To dostojno neumno in neprimerno domišljavo »slomšče« zaganja se prav posebno rad v svoje stanovske tovariše naprednega mišljenja, pa pri gosp. Bajzelj-nu, ki je nastopil javno, jo je skupil. Ne da bi imel pogum odgovoriti na njegov »poslano« v tem listu napravil je po klerikalno, skril se je v koruzo, ta klaverni junak. Njegova hudobna duša pa ne more pustiti na miru tudi gospodičen učiteljic. Tako je v jedni zadnjih števil »Slov. Lista« napadel brez vsakega povoda gospodični prostovoljki na tukajšnji šoli, ki mu gotovo še nista storili nič žalega, a napako imata, da sta hčerki narodnih rodbin in nista slomškarici. To pa je neodpušten greh, in mora se po njih. Pravi, da za hčere rudarjev ni prostora na tej šoli. Katero hčer rudarja, ki je absolvirala učiteljske, pa poznate v Idriji? Jaz je ne poznam nobene in drugi tudi ne. Mar si mislite hčerko gosp. paznika B., katera je ponudbo, služiti za prostovoljko, odklonila? No, in prav je imela! Dobila je službo boljše na deželi. Mar si pa želite na šolo še kako učiteljico, katera ima vso svojo izobrazbo samo iz ljudske šole, in vas smatra v svoji klerikalni najjavnosti »genijem«? No, hvala lepa! Mi smo pa le veseli, da smo pridobili naši šoli tako izvrstne moči, katerih ravno na tukajšnji šoli pogrešamo. Mimogrede naj omenim, da je jedna gospodična napravila zrelostni izpit z odliko, in je glasbeno naobražena tako, da bi se ji pač ne bilo treba boriti za službo na idrijski šoli, za katero ji je ta privandranec tako nevošljiv. Sicer pa, da ne pustite naših narodnih dam pri miru, pokazali bomo svetu tudi mi, kar po vrsti: podružnice tajnice cvetočega obraza, članice podružnice g. L. iz Ledin, in kar po vrsti vse Slomškarje slavnega imena. — Na vrhunec domišljije pa je prišlo to »slomšče« v 48. št. »Slov. Lista«. Meni se zdi, da ni ravno normalen na živcih, kajti tu nam ta žabica, čujte, ponuja veliko dušno mir, sicer izprazni torbo do dna. O, le izpraznite jo, to torbo denuncijacij, obrekovanj in lažij, prav ničesar ne pustite v nji, le na dan! Takega nepoštenega orožja se prav nič ne bojimo. Še hvaležni vam bomo, vsaj vas ljudstvo natančno spozna. Torej le nadaljujte! Mi se bomo smejali a objednem vas pomilovali. Takih lažij, kakor jih je bilo pa prav v zadnjih številkah obskurnega lista, se nam pač ni bati. Naj jih nekaj osvetim! Ta dopisun očita gospoda V. Lapajnetu, da nima koncesije za prodajo knjig, ko je vendar vsakemu znano, da jo je imel ravno gospod L. prvi in edini v Idriji in to že več let. Kakor sem čul, pouči g. Lapajne že na pristojnem mestu uradništvo, ali jo ima ali ne! Čisto prav, bo vsaj »Slov. List« za jedno obsodbo bogatejši in s čemur se

tudi lahko ponaša. Kako pa zavija resnico ta dopisun, se vidi iz tega: Pozno v noč prišla je v kavarno družba gospodov, med katerimi je bil tudi skoraj-pristaš nasprotno stranke, ter naročila buteljko vina. Kavarnar pa je prinesel tudi jedno ubito čašo na mizo. Neki gospod, ki jo je videl, zaluča jo v steno, na kateri strani je sedelo slučajno nekaj drugih gostov, kateri so bili seveda, misleči, da se je čaša namenoma vrgla proti njim, užaljeni. Seveda so se ti gospodje takoj oprostili, in bilo jim je dano zadoščenje. V »Slov. List« pa se to takoj piše, glejte, kaki razbojnik so narodnjaki v Idriji, kar kozarce mečejo med ljudi. Fej, takemu pačenju resnice! Nadalje laže v istem dopisu najnesramnejše, da so bili narodnjaki proti temu, da bi delavci dobivali limito žito in drva. Saj je vendar vsakemu znano, razun onih, ki vedoma prikrivajo resnico, da se je od narodne strani storilo in se še dela za to idrijskemu ljudstvu največjo dobroto. Da drega in napada v enomer narodne trgovce, to pa je samoumevno. Kako pa je vendar Vaš trgovec g. Goli napravil tisočake na kup? Mu jih li niso spravili skupaj ravno žulji idrijskih rudarjev? Tega se pač ne zavedate, drugače bi mu ne napravljali serenade na predgodovni večer. Pa si upa še, to duševno revšče, govoriti o oderuhih narodnih: Največji oderuhi so ravno v klerikalni stranki, in največ v farovžih. Torej le nikar se ne smešite pred svetom, da še zadnja kuharica v farovžu ne izgubi respekta pred Vami! Želel bi, da Vam je sv. Miklavž prinesel »štaberl«, s katerim naj bi se Vam spravilo zopet v red Vašo pamet, da jo z dopisovanjem v Dihurja popolnoma ne izgubite.

Iz Toplice, 9. decembra. V drugi polovici meseca oktobra je obiskal naše zdravilišče čuden zdraviliški gost. Imel je, kakor sam pripoveduje v prvem dolenskem pismu, priobčenem v »Slovenec« dne 26. novembra, hudo bolezen. Zdravilna moč naših vrelcev je tako dobrodejno vplivala nanj, da je v par dneh ozdravil. V prostem času se je prav temeljito poučil o topliških razmerah. Bil je samo dva dni v Toplicah, a utaknil je svoj predolgi špičasti nos v več krajev, kamor bi ne bilo treba. V pismu pripoveduje, kaj je videl in doživel.

Za tega tujca se je skril topliški kaplan, ki je že dlje časa premišljal, kako bi se spravil na te presnete liberalce. Lansko leto je pri nas nastopil svojo prvo službo kot apostol miru. V enem letu je prouzročil pri nas toliko zla, kletve in sovraštva, da pet naslednikov ne bo tega poravnalo. Do njegovega prihoda je bil mir kakor malokje. A v miru ne more živeti. Vojska mora biti, sicer ni zmage, ne plačila. Najprej je razložil kozle od ovac; za to so mu volitve kaj dobrodošle. Da bi svoje ovčice osrečil, je ustanovil kmetijske zadruge, vulgo konsum. Konsumu se je protivil z drugimi Topličani tudi g. župnik, ki biva že 18 let na Toplicah in razmere in potrebe svojih faranov bolj pozna, kakor kaplan misale.

Kaplanu pa tudi župan in tajnik nista všeč. Začel je kuriti pod nju stoloma, in pravi, da ne jenja prej, dokler ju vročina ne izžene od občinske uprave. Po zimi gorkota dobro de, zato jo bosta lahko prenašala, spomladi pa lahko on oba stola zasede. A županov stolec na Toplicah nič ne nese, vsaj doslej je bila ta služba častna in brezplačna. To častno službo opravlja sedanjí župan, — ki je dokaj višji vojaški dostojanstvenik kakor najemnik kopališča, o katerem pravi, da ga je sprejel z vojaško prijaznostjo — že šesto leto tako dobro in nepristransko, da mu doslej ni mogel nihče ničesar očitati. In ta župan se je poklonil presv. g. knezoškofu, ko se je peljal iz Metlike skozi Toplice, in stori vse, da ohrani mir v občini. Temu županu bomo tudi v prihodje izkazali zaupanje, pa naj bo temu gostu prav ali ne. Tajnikov stolec pa, kateri nese sedaj dva ducata krona na mesec, bi bil vendar prenizko tem za katoliškega duhovnika. Bolje je zanj, da v konsumu na facaneteljne in moderce nekaj procentov več nastavi, pa bo sitnjega dela prost, a denar bo le prihajal v njegov sestradani žep. Svetujem vam, gosp. kaplan, držite se le svojega poklica, katerega ste, žalibog, koj v prvi službi zgrešili, in pustite druge v miru. Bog je vstvaril raz-

lične stanove in vsak naj bo s svojim zadovoljen. Ostanite tudi vi v duhovski službi in pustite blago meriti in tehtati tistim, ki so se tega učili, saj tudi trgovci in gostilničarji ne silijo v vašo službo.

Shod za vseučilišče.

Na shod, ki se je vršil v nedeljo 1. decembra, v »Mestnem domu« so došli še naslednji brzojavni pozdravi:

Litija: K luči in svobodi! Živela slovenska univerza! — Bralno društvo.

Ljutomer: Želeči vresničenja ustanovitve univerze, pozdravljajo vas vse narodne občine, bralna in gasilna društva na Murskem polju in v Ščavniški dolini.

Ljutomer: Solidarni z Vami glede slovenske univerze, Vas pozdravljamo. — »Politično društvo«, »Čitalnica«, »Bralno društvo«, »Pevsko društvo«, »Ciril-Methodova podružnica«, »Dirkališko društvo«, »Ptiči selilci«.

Sv. Lucija ob Soči: Želeč najboljših uspehov, se strinjamo z vašimi sklepi ter kličemo: Živelo slovensko vseučilišče! — Mikuž, Kenda, Kovačič.

Maribor: Zadržan udeležiti se zborovanja, sem v duhu z zborovalci ter kličem: V složnosti in vstrajnosti je zagotovilo ljubljanski univerzi! Tedaj složno in vstrajno k delu! — Prosenc.

Novomesto: Navdušeni pozdravljamo shod za vseučilišče in želimo mnogo uspeha. — Novomeški višjegimnazijci.

Olomuc: Bratrim Slovincum k jejich universitni akci plného zduaru! — Redakce »Pozora«.

Olomuc: Sjezdu Vašemu nejlepší zduar! — Mládenci v »Národním domu«.

Olomuc: Vašemu resolutnému počínání k vzbudování sobě národního stánku ku pěstování věd mnoho zduaru. Naprej! — Rodina Vyhnanova.

Postojna: Pri Andreju Baragi zbrani liberalni Slovenci postojinski kličemo, da odmeva do neba: Mi zahtevamo odločno ustanovitev univerze v beli Ljubljani. Slava zborovalcem, živela univerza slovenska! Naprej! — Andrej in Mica Baraga, Davorin Dolničar, Ludovik Ditrich, Antonija Blaha, Čeh, Anton Kolbe, Nemec, Josib Geclj, Fran Kutin, Kapelj, Fran Maček, Anton Levstik, Fran Pleničar, Miha Srakar. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 11. decembra.

— Za vseučilišče v Ljubljani

so poslale potom mestnega magistrata peticije na ministrstvo občine: Krtina, Mirna, Vrabče, Veržej in »Krajni šolski svet« ter Učiteljsko pri Št. Vidu nad Cerknico.

— **Trgovska in obrtniška zbornica** ima v petek, dne 13. decembra t. l., popoldne ob 2. uri v magistratni dvorani javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Poročilo o reviziji zborničnega volilnega reda. 4. Podelitev ustanov za eksportno akademijo. 5. Podelitev 18 cesar Franc Jožefovih ustanov za onemogle obrtnike in 5 cesarice Elizabete ustanov za onemogle uboge vdove kranjskih obrtnikov. 6. Poročilo o imenovanju cenzorjev ljubljanske filijalke avstrijsko-ogrske banke. 7. Poročilo o tolmačenju š. 6. zakona z dne 26. dec. 1893, drž. z. št. 193. 8. Prošnja trgovskega društva »Merkur« za podporo. 9. Poročilo o zborničnem proračunu za l. 1902. 10. Poročilo o vladni predlogi o pokojninskem zavarovanju zasebnih uradnikov. 11. Poročilo o prošnji občine Dvor za dovolitev štirih letnih semnjev. 12. Poročilo o vlogi dunajske zbornice glede dela v kaznilnicah. 13. Poročilo o vlogi celovške zbornice glede otvoritve novih premogovih žil v alpskih deželah. 14. Poročilo o vlogi trgovskega in obrtnega društva za pomnožitev uradniškega osebja pri oddajni blagajni na južnem kolodvoru. 17. Personalije.

— **Strele s prižnice.** V nedeljo smo imeli v Ljubljani hude pridige. V stolni cerkvi in pri sv. Jakobu so letele ostre strele na slovenske liberalce, pa tudi njihovim ženam in hčeram se ni prizanašalo. V stolni cerkvi je grmel in treskal

naš Prevzvišeni sam. Razsajal je prav pošteno in ljudje so rekli, da je bil velik »špas« ga gledati, dasi natančno ni nihče razumel, kaj da škof hoče. Splošni utis je bil, da se je škof hudoval, ker je bil »Slovenec« radi častikraje obsojen, in da se hudoje na dr. Tavčarja radi njegovega govora v državnem zboru. Pa, kakor rečeno, natančno ni nihče razumel škofovega govora, ker je škofa strast tako prevladala, da je le polovico vsake besede bruhal iz sebe, polovico pa sproti snedel. — Nič manj strastno, pa vsaj razumljivo, je rental kaplan Nadrah pri sv. Jakobu. Liberalce je slikal kot ljudi, ki so še veliko slabši, kakor pogani, ker nimajo prav nič vere. Rotil je ženske, naj uplivajo na može, da ne bodo čitali liberalnih časopisov, napadal »Splošno slovensko žensko društvo« ter priporočal, naj ženstvo pristopa k društvu sv. Uršule, naposled pa poslušalkam polagal na srce, naj zadnji krajcar, ki ga imajo odveč, darujejo za škofove zavode. No, seveda, glavna stvar je vendar denar, vernost pa se goji kot molzna krava. Polemizirali ne bomo ne s škofom in še manj s kaplanom Nadraham. Da Nadrahu »Slovensko žensko društvo« ne ugaja, je le častno za članice. A nekaj družega bi radi omenili. Impertinentno je namreč, da se upa kaplan Nadrah »Splošno slovensko žensko društvo« postavljati v isto vrsto z društvom sv. Uršule. Mi sicer ne poznamo čestilk sv. Urše, ki so morda vsega spoštovanja vredne, toda njihovo društvo postopa tako, da se s »Splošnim ženskim društvom« ne sme postavljati v isto vrsto. Društvo sv. Urše ima navado, da vpiše mej svoje članice to in ono gospo, ne da bi jo vprašalo, če je s tem zadovoljna. Kar nakrat pride v hišo neznana ženska in tirja goldinar za družbo sv. Urše. Znano nam je, da so morali nekje to žensko kar spoditi, tako je bila nadležna. Čast in slava sv. Urši, a ker je že davno izveličana, ne potrebuje denarja. Če se vpraša, čemu rabi društvo denar, se izve, da za molitve, to se pač pravi, za farovško bisago, ki, kakor znano, ni nikdar polna. Tako društvo primerjati »Splošnemu slovenskemu ženskemu društvu«, ki dela za omiko in izobrazbo slovenskega ženstva, je naravnost žaljivo. Sicer pa se nič ne čudimo, da Nadrah kar gori za društvo sv. Urše, saj ima to društvo goldinarje za — molitve!

— **Iz Kozjega** smo prejeli, a že prekasno za včerajšnje število, naslednjo brzojavko: Popolnoma se strinjamo s sodbo akademikov o dru. Šusteršiču in mu kličemo: Z umazanimi rokami proč od naše slovenske zastave! — Kozjanski naprednjaki.

— **Volitev v Tolminu.** V soboto so volili trgi: Bovec, Kobarid, Tolmin, Kanal in Ajdovščina enega deželnega poslanca. Oddanih je bilo 132 glasov. Gosp. dr. Henrik Tuma je dobil 100 glasov, — dr. Jos. vitez Tonkli pa 32. Kanal in Ajdovščina sta volila soglasno dr. Tuma, za Tonklija ni bilo nobenega; iz Tolmina je volil Tonklija edini kap. Seljak. Iz Kobarida je došlo za Tonklija 7 volilcev. Iz Bolca je došlo 24 klerikalcev, zapeljanih in prodanih duš iz Abramove šole. Agitacija v Bolcu je bila naravnost nesramna. Vsi nunci so bili že 3 tedne na nogah. Na pomoč je prihajal seveda tudi znani hujškač Abram iz Trente. Zaslepljeni Bolčani so bili prepričani, da — zmagajo. Ponosno in domišljavo so hodili po Bolcu, kakor da imajo zmago v žepu. V petek je došel v Bolc tudi Abram iz Trente, ki je tudi dobil volilno pravico kot bivši bolški kaplan. — Iz daljne Ajdovščine se je pripeljalo 17 volilcev, iz Kanala pa 14. To je menda prvi slučaj, da so došli Ajdovci na volišče. Kdo bo pa hodil — 70 km daleč, da se posluži svoje volilne pravice? Ali Ajdovci so došli, da dokažejo svetu in c. kr. vladi, da je prijazna Ajdovščina napredna trdnjava, odkoder se bo širila luč prave zavesti po vsej okolici. Čast vrlim tržanom ajdovskim, ki se niso vstrašili v tolikem mrazu dolge poti in stroškov, da so le dokazali svoje napredno mišljenje. Hvala jim! — Tudi iz Kanala menda še nikdar ni došlo toliko volilcev. Hvala jim! — Naprednih Kobaridcev je došlo 16, iz Bolca pa 26; mnogo jih ni doma. Tudi iz Bolca v Tolmin je dolga pot, približno kakor od Sv. Lucije v Go-

rico. Volilci so odšli z vozovi večinoma že ob 2. popoldni. Mraz je bil prav hud. Vkljub velikemu mrazu je šel z njimi tudi starček Mihelič Andrej, po domače Trujer s Plužnega, rojen l. 1819. Ni se bal ne mraza ne pekla in ne hudiča, s katerim so nunci strašili, ter šel volit dr. Tuma. Čast mu! Še predno je odbila 11. ura, je bil že znan izid. Na občinskem drogu sredi trga je zaplapolala trobojnica v znamenje naše sijajne zmage. — Klerikalci so se kar poizgubili. Med tržani in volilci pa je zavladalo odkritosrčno veselje! Kmalu se je še doznalo, da pride dr. Tuma iz Kanala. In res je prišel okoli 1. ure popoldne. Vsi volilci so se zbrali pri Modrijanu ter priredili g. poslancu burno ovacijo. Gosp. dr. Tuma je zahvalil volilce ter povedal mogoč zlatih resnic. Govorili so še gg. Bajt iz Ajdovščine, Vrtovec iz Tolmina, Zega iz Kanala, Lokar in pravnik Perne iz Ajdovščine, Oskar Gabršček iz Tolmina. Povedali so mnogo lepega tam zbranim volilcem ter jih navdušili k nadaljnjemu delu za: omiko, svobodo in napredek!

— **Vinotoč gospoda Jegliča.** Škofov brat, direktor »Gospodarske zveze«, gosp. Josip Jeglič, je v svoji hiši na Stolnem trgu otvoril vinotoč. Jeglič je najprej prosil koncesije pri magistratu, a je bil zavrnjen, ker ustanovitev nove gostilne ni v Ljubljani prav nič potrebna. Jeglič pa hoče po vsi sili točiti vino, zato je rekuriral na vlado. Njegov rekurz skoro ne more biti uslišan, kajti v Ljubljani je že itak veliko več gostiln, kakor jih je treba, in tudi veliko več, kakor razmeroma v drugih mestih. Mej tem je dobil Jeglič od vdove Frančiške Biline njeno koncesijo v zakup ter otvoril svoj vinotoč. Nekateri ljudje, ki niso dobro poučeni, so se dali po imenu zmotiti ter mislijo, da je škof otvoril gostilno. Bržčas je za tem Jegličevim vinotočem skrita »Gospodarska zveza«, ki je bila prisiljena stopiti v najtesnejšo zvezo s slavnostnim »Vinogradniškim društvom« ter bo sedaj pod Jegličevo firmo točila v Ljubljani vino iz zaloge »Vinogradniškega društva«.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Ker je g. režiser Jos. Noll še bolan, dasi se mu je obrnilo že znatno na bolje, gostuje gosp. Bogdan pl. Vulaković tudi še v petek v Wagnerjevi operi »Tannhäuser«. Prihodnji teden pride že na vrsto opera slovenskega skladatelja F. S. Vilharja »Smiljana«.

— **Slovensko gledališče.** Včeraj je predstava opere »Tannhäuser« v splošnem prav lepo uspela in žela mnogo odobravanja. Odlikovali so se zlasti gost g. pl. Vulaković, g. Olszewski in gđ. Noemi. Oceno prinesemo jutri.

— **Prevod Iv. Cankarjeve novele „Nina“** je izšel v 388. št. (nedelja) praškega dnevnika »Politika«.

— **Razširjenje elektr. cestne železnice.** Vsled prošnje šentpeterskih davkoplačevalcev je mestna občina stopila v zvezo s firmo Siemens & Halske, naj bi se speljala električna železnica po Resljevi cesti. Firma tej prošnji ni ugodila, češ, da ne kaže progi po dunajski cesti narediti konkurenčno progo, ker občinstvu prva proga popolnoma zadostuje in ker se mora podjetništvo vzpriči neznatnim dohodkom električne železnice varovati pred vsako novo investicijo.

— **Družbinski večer pevskega društva „Ljubljana“** se je vršil v nedeljo v areni »Narodnega doma«, katera je bila res nenavadno do zadnjega kotička napolnjena. Bil je pa tudi izvanredno zabaven in prijeten večer, na katerem se je vidno vse veselilo. Pevske točke so se dobro izvajale, kakor je tudi komični prizor »Dr. Čuden« popolnoma vspel in mnogo smeha privabil na lica zadovoljnega občinstva. Šaljive pošte so se mnogobrojno udeležili in je živahno pisarjenje veliko doprineslo k razvitju poštnega prometa. Tombola, pri kateri se je marsikateri šaljiv in interesanten dobitke izžrebal, je zaključila toli prijeten večer in je bila občna želja, da se skoro priredi enaka zabava.

— **Polževa pošta.** Iz Ptuja se nam piše: V rokah imam dve pismi, kateri so se mi, kakor iz poštnega pečata razvidno, poslali obe v soboto dopoldne, dne 23. p. m., in sicer eno z Dunaja, drugo pa iz Ljutomera. Dočim sem pismo iz Dunaja prejel že

drugi dan dne 24. p. m. v jutro, priromalo je pismo iz Ljutomera šele v torek dne 26. p. m. na svoje mesto. Iz Ljutomera v Ptuj, kamor se lahko v osmih urah peš pride, rabilo je torej pismo cele štiri dni. Priponim, da je imelo pismo slovenski naslov, in najbrže je isti ljutomerskega poštarja tako zbedel v oči, da je pozabil pismo pravočasno odposlati ali pa ga je odposlal na napačni naslov. V prihodnje bodem na pisma, ki mi dohajajo iz Ljutomera, obrnil več pozornosti.

— **C. kr. državna železnica.** Prejeli smo naslednji dopis: Ozirom na vest, priobčeno v Vašem cenjenem listu št. 283. od dne 9. t. m. pod napisom »Neumestna štedljivost« prosimo, da blagovolite isto v toliko popraviti, da se ni vsled neumestne štedljivosti c. kr. državne železnice pripela k nenavadno dolgemu in težko obloženemu vlaku samo ena lokomotiva mesto dveh, in da je dalo to povod dolgotrajajočemu oviranju prehoda na Dunajski cesti, ampak da je bilo vzrok počasni vožnji megleno vreme in mokri tir, na kojem ni možno gledati na ovinek med južnim in državnim kolodvorom hitreje voziti. Vlak obstojal je iz 48 vóz in bil je le normalno obtežen; priprezna lokomotiva bila bi tedaj popolnoma nepotrebna. — V Ljubljani, dne 10. decembra 1901. — Ces. kr. državno-železnični obratni urad: Dettela.

— **Čitalnica v Brežicah** priredi 15. t. m. v »Narodnem domu« v Brežicah gledališko predstavo. Uprizori se burka »Martin Smola«.

— **Slovenska posest.** V včerajšnjem našem listu je med inserati, da so na slovenskem Koroškem na prodaj 2 lepi kmetiji. — Ker bi bilo jako škoda, ko bi se vgnezdil sredi še slovenskega ozemlja nemčur, in bi prevzel dva tako lepa kosa slovenske zemlje, želeli bi bilo, da se najde slovenski kupec.

— **Tatvine.** V Postojni je neki Vatovec ulomil v železniško restavracijo, in ukradel za 50 K smodk. Tatu so ujeli v Št. Petru. V Podgradu pri Zalogu sta dva »vandrovca« ulomila pri posestniku F. Klemenčiču in ukradla obleke v vrednosti 100 K.

— **Posredovalno delovanje mestne posredovalnice za delo in službe v mesecu novembu t. l.** V primeri z lanskim letom tega meseca je ostalo posredovalno gibanje v letošnjem skoraj povsem jednako. Tako je bilo lani prijavljenih 155 delodajalcev, 189 delojemalcev in v delo sprejetih je bilo 120, letos pa je bilo prijavljenih 152 delodajalcev, 207 delojemalcev in v delo sprejetih je bilo 117. Z ozirom na mesec oktober je bilo posredovanje v novembru nekoliko manj živahno, osobito pri hišnih poslih, ker isti v tem času splošno le malo menjujejo službe. Pri drugih poklicih pa je ostalo razmerje skoraj povsem nespremenjeno. Zaznamovati je tudi precejšnjo število dopotujočih delavcev, posebno t. cih, za katere je sedaj slaba sezija, seveda ti sedaj brezuspešno povprašujejo za delom. Pri posredovanju stanovanj je ostalo razmerje skoraj jednako s prejšnjim mesecem. Mnogostransko se izraža želja, naj bi se zbirali dela in službe iskajoči v posredovalnici, a tej želji vsaj za sedaj, vsled pretesnih prostorov, ni mogoče ustreči.

— **Ubegel trgovec.** Ni še dolgo tega, kar je na dolenski cesti mlad človek, neki I. Benedek, otvoril specerijsko trgovino. Benedek je sin mežnarja pri Sv. Joštu. V nedeljo teden je Benedek izginil, ne da bi se bil poslovil. Pustil je vajenca v trgovini in ta je še ves teden tam vodil celo podjetje. Zdaj se je trgovina seveda zaprla in se razglasi konkurs. Benedek je pobegnil menda v Švico, od koder tolaži svoje upnike z — razglednicami.

— **V pojasnilo.** Agent za stroje g. Hugo Böhm iz Ljubljane nas prosi za beležiti, da ni identičen s Hugonom Böhmom iz Solnograda, ki je bil v Ljubljani aretovan zaradi sleparjenja pri kartah.

— **Kurji morilec.** Uradnikovi vdovi na Poljanski cesti št. 7 je hlapec Franc M. pobil dve kokoši, ker sta zahajali na Predovičev pod.

— **Z nožem** je zabodel včeraj Ivan Strah, posestnikov sin iz Sostrega, posestnika Ivana Trškana iz Sostrega in mu

prizadejal dve težki rani. Poškodovanca so prepeljali v deželno bolnico.

— **Ukraden voziček.** Pred 8 tedni je bil v Ribjih ulicah delavcu Jožefu Žgurju ukraden voziček. Le-ta voziček se je sedaj dobil pri neki deklici na Glincah.

— **Tatvina.** Dimnikarskima pomočnikoma Ivanu Pogačniku in Ivanu Šaverju na sv. Petra cesti št. 52 je neznan tat pobral iz obleke v sobi ves denar.

— **Izgubljene reči.** Na poti od Kolodvorskih ulic do nove topničarske vojašnice je izgubil neki topničar denarnico s 25 K.

— **Papeževa oporoka.** Vatikanški dopisnik »Figara« poroča, da je papež razdelil svoje zasebno premoženje že zdaj svojim peterim nečakom, za ono premoženje pa, katerega je pridobil s papeževanjem, je Leon XIII. določil tri sebi najzvestejše kardinale kot izvrševalce oporoke.

— **15leten morilec.** 15letna dečka Ivan Rakitič in Mijo Živič v Sikiřevcah sta se pri plesu kola sprla. Rakitič je počakal Živiča in ga zavratno s kolom ubil.

— **Obdolžen poslanec.** Francoskega poslansa Pichona v Pekingju dolži neki pariški list, da si je prilastil po krivem v Pekingju veliko dragocenih kožuhov in vrednosti 250.000 frankov. Zmešnjava z boksarji pripomogla mu je baje do tega.

— **Mož 19 let v ženski obleki.** V Plznji je ustavil redar na kolodvoru neko mlado žensko, ki se mu je zdela sumljiva. »Vi ste mož in ste samo preoblečen« ga nagovori redar. »Da, sem mož, toda v ženskih oblačilih hodim vselej.« — Istina! Marijo Karfijolovo, 19 let staro dekle, tako po pomoti ali radi česa v krstnih knjigah zapisano, so takoj na stražnici preoblekli v moško obleko, odrezali so fantu nepriстойne »dolge kite« in Mickino veselje se ne da popisati, ko je dobila »prve hlače«. Živel je baje v vednem strahu ter je služil samo pri starih gospodarjih in kjer so potrebovali samo eno dekle.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gorica 11. decembra. Pri današnji deželnozborski volitvi iz slovenskega veleposestva se je dvakrat volilo. Pri prvi volitvi sta bila voljena kandidata društva veleposestnikov Bolko in Jakončič, pri drugi volitvi je bil izvoljen klerikalec Klančič proti Muhi, ker več volilcev drugič ni došlo volit.

Gradec 11. decembra. Tukaj je v starosti 78 let umrla mati trgovinskega ministra baronica Call.

Dunaj 11. decembra. Rekrutni zakon za prihodnje leto je bil včeraj brez prvega branja odkazan domobranskemu odseku. Ta je imel danes sejo, na katero so bili člani telegrafično sklicani, a prišlo jih je bilo le toliko, da je bil navzočen jeden več, kakor treba za sklepčnost. Mej govorom posl. Malika so Nemci začeli nagovarjati Čeha, naj skupno narede sejo nesklepčno, a Čehi so to povabilo na skupno obstrukcijo odklonili.

Dunaj 11. decembra. Češki agrarci so danes sporočili ministrskemu predsedniku, da so pripravljeni, se udeležiti novih češko-nemških administrativnih konferenc.

Dunaj 11. decembra. V parlamentarnih krogih se zatrjuje, da hoče Wolf vendar sprejeti svoj prejšnji mandat, če bo izvoljen. Volitev je razpisana na dan 15. januarja.

Dunaj 11. decembra. Glavni urednik tukajšnje »Deutsche Zeitung«, dr. Theodor Wöhner, je danes umrl v starosti 38 let. Bil je prej zavarovalni zastopnik, a dasi se ni nikdar žurnalistično ali politično kako izkazal, si je znal s pomočjo krščanskih socialistov vendar ustvariti socialno in materialno jako odlično stališče.

Praga 11. decembra. Češki deželni zbor je sklican na dan 28. decembra in bo zboroval do 7. januarja.

Godovič 11. decembra. Godovič dobro napreduje, brzojavni urad že tu deluje. Bog živi narodnjake tiste vse, katerim za to zasluga gre!

V Ljubljani, 11. decembra.

Ministrski predsednik o položaju.

Nenadno se je pri budgetni debati oglašil ministrski predsednik dr. Koerber, da pojasni položaj. Dejal je, da postopajo posamezne stranke nesamostojno, pod zunanjimi pritiski, boječe in negotovo in z nezaupanjem. Čehi očitajo vladi, da je krivična, da nastavlja premalo čeških uradnikov, toda Koerber si ni v svesti ničesar krivičnega proti Čehom, glede uradnikov pa se istotako pritožujejo Nemci. Vlada nastavlja vedno le najboljše uradnike brez drugih ozirov. Radi malih opravičenih pritožb pa se ne sme spravljati v nevarnost parlamenta, ki edini more prinesiti rešitev vseh zmešnjav. Sicer pa ostane državni zbor lahko zbran do poletja, ako se mu bodo delale ovire. Vlada je objektivna in ima do nemških strank isto razmerje kot do čeških. Pod nadvlado kake stranke ne stoji, nego je svobodna. Vlada ni sovražnica Čehov, nego priznava njihov pomen, zato pa se mora dognati trajna sprava med Nemci in Čehi. Potem pa je dejal: Toda resnice ne smem prikrivati: zbornica le počasi, prepočasi vztreza težnjam vlade. Ali kaj se zgodi, če bo trajal proces zdravljenja predolgo? Ustavna mehanika priporoča eno sredstvo: razpust državnega zbora in sicer razpuščanje dotlej, da se dobi parlament drugih mislij in večje delavnosti. Toda opozoriti Vas moram na nevarnosti, ki so skrite v sedanjih posebnih razmerah. Ljudstvo postaja nestrpno in zahteva radikalno lečbo. S parlamentom tudi razne stranke niso zadovoljne. Kaj torej, ako se vlada v nujnem interesu državne potrebe loti sredstva ustave? Zgodovina ji ne bo mogla očitati ničesar, kajti vlada mora za vsako ceno rešiti državo. Vlada se hoče potruditi, da se katastrofa prepreči, delati za mir med narodi, pospeševati duševno in materialno srečo ljudstva, toda parlament se naj sam ne obteži s krivdo! — Ta strašili govori je širil Nemcem takoj v kosti; sklicala se je konferenca vseh načelnikov nemških klubov, na kateri se je sklenilo, poslati h Koerberju deputacijo vprašati, ali misli parlament razpustiti. Koerber jim je dal tolažilni odgovor, zato je smatrali njegov govor le kot nov apel na zbornico in stranke, naj delovanja ne onemogočujejo in zadržujejo. Gotovo pa je, da so Nemci s Koerberjevo izjavo glede Čehov nezadovoljni.

Wolf in zaupni možje.

V Trutnovu so imeli vsenemški zaupni možje posvetovanje radi resignacije Wolfa ter so sklenili izjavo, da Wolf sploh pravice ni imel odložiti svoj mandat, ne da bi bil prej poprašal svojih volilcev, da vztrajajo Wolfovi volilci kakor Buri zvesto in neomajno na strani svojega poslanca, da Wolf nima para med nemškimi poslanci glede svoje sposobnosti in odločnosti, da so vse vesti o vzroku resignacije Wolfa docela izmišljene in izlagane ter da volilci zahtevajo neizprosno in z vso odločnostjo, da se dá Wolf zopet izvoliti, a da mu je na voljo dano, ali se še pridruži vsenemškemu klubu. Tako je torej Wolf dobil najsijajnejšo zaupnico, največje zadoščenje. Ako sprejme kandidaturu, bo gotovo izvoljen, kajti Vsenemci svojemu bivšemu voditelju ne bodo postavili protikandidata, nemškega naprednjaka pa se bode Wolf otesel izlahka. Wolf se še ni izjavil, ali sprejme ali ne. Izvoljen bo na vsak način. Zagotavlja se, da Wolf ni razžalil zakonske zveze prof. Seidla, kajti znanje je imel z njegovo ženo, še ko je bila dekle. Tako se bržčas povrne Wolf v kratkem v parlament, četudi proti volji ljubosumnega Schönererja.

Vojna v Južni Afriki.

Z južnoafričanskega bojišča je zopet več novih poročil: Iz Bloemfonteina javljajo, da stoji Dewet dvajset milj od Heilbrona na farmi pri Vechthorpu z velikim oddelkom. Tam se je vršilo tudi vojno posvetovanje, katerega so se udeležili Stein, Botha, Boss, Vrebe, Mentjes in drugi voditelji Burov. List »Times« poroča: Oddelke Bothove so Angleži razkropili proti severovzhodu in jugu. V poslednjem času so Buri zopet večkrat napadli železniško progo. Torej se takozvani »Blockhaus-sistem« vendar ni obnesel docela. Buri hočejo prodreti proti severu, ker se je njihovo torišče radi pomnožitve

block-hiš omejilo. Buri severno železnice v Delagoo imajo pred Angleži popoln mir in so preskrbljeni z vsem potrebnim. Dewet ima južno Heilbrona 1000 mož. Iz Pretorije pa poročajo: Bivša burska »feldkornet« Meyer in Collius sta se pridružila angleškim prostovoljcem in sta pripeljala seboj več burskih rekrutov iz okraja Rustenburg. Baje so Buri sami precej pomnožili angleško vojsko z — izdajalci! General Baden-Powell, branitelj Mafekinga, se mora vrniti v Južno Afriko, da prevzame poveljništvo nad policijsko četo (Constabulary). Mnogo angleških deseterjev je pribežalo na portugalsko ozemlje. Baje so med njimi tudi častniki. Portugizi pa izročajo begunce Angležem, ki jih kruto kaznujejo. V Južni Afriki se je med govejo živino pojavila kuga.

Dopisi.

Iz Idrije, 9. decembra. Oprostite, g. urednik, da Vas nadlegujem z dopisom in Vam jemljem prostor, katerega nimate ravno odveč. Dasi vem, da »Slov. List« ni vreden odgovora, vendar hočem s par slučajni dokazati, da so sotrudniki popolnoma vredni »Slov. Lista«. Glavni dopisnik iz Idrije temu umazanemu listu je ta »mal Slomškar«. To človeče, katerega zlobnost presega že vse meje, piše v ta list teden za tednom lažij, katerim je kos le še kak blagoslovljen nunc, prenaraja resnico tako nesramno, da se mora studiti to vsakemu, le količkaj poštenemu človeku. To dostojno neumno in neprijetno domišljavo »slomšče« zaganja se prav posebno rad v svoje stanovske tovariše naprednega mišljenja, pa pri gosp. Bajželj-nu, ki je nastopil javno, jo je skupil. Ne da bi imel pogum odgovoriti na njegov »poslano« v tem listu napravil je po klerikalno, skril se je v koruzo, ta klaverni junak. Njegova hudobna duša pa ne more pustiti na miru tudi gospodičen učiteljic. Tako je v jedni zadnjih števil »Slov. Lista« napadel brez vsakega poudara gospodični prostovoljki na tukajšnji šoli, ki mu gotovo še nista storili nič žalega, a napako imata, da sta hčerki narodnih rodbin in nista slomškarici. To pa je neodpusten greh, in mora se po njih. Pravi, da za hčere rudarjev ni prostora na tej šoli. Katero hčer rudarja, ki je absolvirala učiteljšče, pa poznate v Idriji? Jaz je ne poznam nobene in drugi tudi ne. Mar si mislite hčerko gosp. paznika B., katera je ponudbo, služiti za prostovoljko, odklonila? No, in prav je imela! Dobila je službo boljše na deželi. Mar si pa želite na šolo še kako učiteljico, katera ima vso svojo izobrazbo samo iz ljudske šole, in vas smatra v svoji klerikalni najivnosti »genijem«? No, hvala lepa! Mi smo pa le veseli, da smo pridobili naši šoli tako izvrstne moči, katerih ravno na tukajšnji šoli pogrešamo. Mimogrede naj omenim, da je jedna gospodična napravila zrelostni izpit z odliko, in je glasbeno naobražena tako, da bi se ji pač ne bilo treba boriti za službo na idrijski šoli, za katero ji je ta privadnec tako nevošljiv. Sicer pa, da ne pustite naših narodnih dam pri miru, pokazali bomo svetu tudi mi, kar po vrsti: podružnice tajnico cvetočega obraza, članice te podružnice g. L. iz Ledina, in kar po vrsti vse Slomškarje slavnega imena. — Na vrhunec domišljije pa je prišlo to »slomšče« v 48. št. »Slov. Lista«. Meni se zdi, da ni ravno normalen na živcih, kajti tu nam ta žabica, čujte, ponuja veliko-dušno mir, sicer izprazni torbo do dna. O, le izpraznite jo, to torbo denunciacij, obrekovanj in lažij, prav ničesar ne pustite v nji, le na dan! Takega nepoštenega orožja se prav nič ne bojimo. Še hvaležni vam bomo, vsaj vas ljudstvo natančno spozna. Torej le nadaljujte! Mi se bodedo smejali a objednem vas pomilovali. Takih lažij, kakor jih je bilo pa prav v zadnjih številkah obskurnega lista, se nam pač ni bati. Naj jih nekaj osvetim! Ta dopisun očita gospoda V. Lapajnetu, da nima koncesije za prodajo knjig, ko je vendar vsakemu znano, da jo je imel ravno gospod L. prvi in edini v Idriji in to že več let. Kakor sem čul, pouči g. Lapajne že na pristojnem mestu uredništvo, ali jo ima ali ne! Čisto prav, bo vsaj »Slov. List« za jedno obsodbo bogatejši in s čemur se

tudi lahko ponaša. Kako pa zavija resnico ta dopisun, se vidi iz tega: Pozno v noč prišla je v kavarno družba gospodov, med katerimi je bil tudi skoraj-pristaš nasprotna stranke, ter naročila buteljko vina. Kavarnar pa je prinesel tudi jedno ubito čašo na mizo. Neki gospod, ki jo je videl, zaluča jo v steno, na kateri strani je sedelo slučajno nekaj drugih gostov, kateri so bili seveda, misleči, da se je čaša namenoma vrgla proti njim, užaljeni. Seveda so se ti gospodje takoj oprostili, in bilo jim je dano zadoščenje. V »Slov. List« pa se to takoj piše, glejte, kaki razbojniki so narodnjaki v Idriji, kar kozarce mečejo med ljudi. Fej, takemu pačenju resnice! Nadalje laže v istem dopisu najnesramnejše, da so bili narodnjaki proti temu, da bi delavci dobivali limito žito in drva. Saj je vendar vsakemu znano, razun onih, ki vedoma prikrivajo resnico, da se je od narodne strani storilo in se še dela za to idrijskemu ljudstvu največjo dobroto. Da drega in napada v enomer narodne trgovce, to pa je samoumevno. Kako pa je vendar Vaš trgovec g. Goli napravil tisočake na kup? Mu jih li niso spravili skupaj ravno žulji idrijskih rudarjev? Tega se pač ne zavedate, drugače bi mu ne napravljali serenade na predgodovni večer. Pa si upa še, to duševno revščice, govoriti o oderuhih narodnih: Največji oderuhi so ravno v klerikalni stranki, in največ v farovžih. Torej le nikar se ne smešite pred svetom, da še zadnja kuharica v farovžu ne izgubi respektu pred Vami! Želel bi, da Vam je sv. Miklavž prinesel »štaberl«, s katerim naj bi se Vam spravilo zopet v red Vašo pamet, da jo z dopisovanjem v Dihurja popolnoma ne izgubite.

Iz Toplice, 9. decembra. V drugi polovici meseca oktobra je obiskal naše zdravilišče čuden zdraviliški gost. Imel je, kakor sam pripoveduje v prvem doljenjskem pismu, priobčenem v »Slovenca« dne 26. novembra, hudo bolezen. Zdravilna moč naših vrelcev je tako dobrodejno vplivala nanj, da je v par dneh zdravil. V prostem času se je prav temeljito poučil o topliških razmerah. Bil je samo dva dni v Toplicah, a utaknil je svoj predolgi špičasti nos v več krajev, kamor bi ne bilo treba. V pismu pripoveduje, kaj je videl in doživel.

Za tega tujca se je skril topliški kaplan, ki je že dlje časa premišljal, kako bi se spravil na te presnete liberalce. Lansko leto je pri nas nastopil svojo prvo službo kot apostol miru. V enem letu je prouzročil pri nas toliko zla, kletve in sovraštva, da pet naslednikov ne bo tega poravnalo. Do njegovega prihoda je bil mir kakor malokje. A v miru ne more živeti. Vojska mora biti, sicer ni zmage, ne plačila. Najprej je razločil kozle od ovac; za to so mu volitve kaj dobrodošle. Da bi svoje ovčice osrečil, je ustanovil kmetijske zadruge, vulgo konsum. Konsumu se je protivil z drugimi Topličani tudi g. župnik, ki biva že 18 let na Toplicah in razmere in potrebe svojih faranov bolj pozna, kakor kaplan misale.

Kaplanu pa tudi župan in tajnik nista všeč. Začel je kuriti pod nju stoloma, in pravi, da ne jenja prej, dokler ju vročina ne izžene od občinske uprave. Po zimi gorkota dobro de, zato jo bosta lahko prenašala, spomladi pa lahko on oba stola sasede. A županov stolec na Toplicah nič ne nese, vsaj doslej je bila ta služba častna in brezplačna. To častno službo opravlja sedanji župan, — ki je dokaj višji vojaški dostojanstvenik kakor najemnik kopališča, o katerem pravi, da ga je sprejel z vojaško prijaznostjo — že šesto leto tako dobro in nepristransko, da mu doslej ni mogel nihče ničesar očitati. In ta župan se je poklonil presv. g. knezoškofu, ko se je peljal iz Metlike skozi Toplice, in stori vse, da ohrani mir v občini. Temu županu bomo tudi v prihodje izkazali zaupanje, pa naj bo temu gostu prav ali ne. Tajnikov stolec pa, kateri nese sedaj dva ducata kronic na mesec, bi bil vendar prenizko tem za katoliškega duhovnika. Bolje je zanj, da v konsumu na facaneteljne in moderce nekaj procentov več nastavi, pa bo sit-njega dela prost, a denar bo le prihajal v njegova sestrada žep. Svetujem vam, gosp. kaplan, držite se le svojega poklica, katerega ste, žalibog, koj v prvi službi zgrešili, in pustite druge v miru. Bog je vstvaril raz-

lične stanove in vsak naj bo s svojim zadovoljen. Ostanite tudi vi v duhovski službi in pustite blago meriti in tehtati tistim, ki so se tega učili, saj tudi trgovci in gostilničarji ne silijo v vašo službo.

Shod za vseučilišče.

Na shod, ki se je vršil v nedeljo 1. decembra, v »Mestnem domu« so došli še naslednji brzojavni pozdravi:

Litija: K luči in svobodi! Živela slovenska univerza! — Bralno društvo.

Ljutomer: Želeči vresničenja ustanovitve univerze, pozdravljajo vas vse narodne občine, bralna in gasilna društva na Murskem polju in v Ščavniški dolini.

Ljutomer: Solidarni z Vami glede slovenske univerze, Vas pozdravljamo. — »Politično društvo«, »Čitalnica«, »Bralno društvo«, »Pevsko društvo«, »Ciril- Metodova podružnica«, »Dirkališko društvo«, »Ptiči selilci«.

Sv. Lucija ob Soči: Želeč najboljših uspehov, se strinjamo z vašimi sklepi ter kličemo: Živelo slovensko vseučilišče! — Mikuž, Kenda, Kovačič.

Maribor: Zadržan udeležiti se zborovanja, sem v duhu z zborovalci ter kličem: V složnosti in vstrajnosti je zagotovilo ljubljanski univerzi! Tedaj složno in vstrajno k delu! — Prosenec.

Novomesto: Navdušeni pozdravljamo shod za vseučilišče in želimo mnogo uspeha. — Novomeški višjegimnazijci.

Olomuc: Bratřim Slovincům k jejich universitní akci plného zdu! — Redakce »Pozora«.

Olomuc: Sjezdu Vašemu nejlepší zdu! — Mládenci v »Národním domu«.

Olomuc: Vašemu resolutnému počinání k »vzbudování sobě národního stánku ku pěstování věd mnoho zdu. Naprej! — Rodina Vyhňalova.

Postojna: Pri Andreju Baragi zbrani liberalni Slovenci postojinski kličemo, da odmeva do neba: Mi zahtevamo odločno ustanovitev univerze v beli Ljubljani. Slava zborovalcem, živela univerza slovenska! Naprej! — Andrej in Mica Baraga, Davorin Dolničar, Ludovik Ditrich, Antonija Blaha, Čeh, Anton Kolbe, Nemec, Josib Gecelj, Fran Kutin, Kapelj, Fran Maček, Anton Levstik, Fran Pleničar, Miha Srakar. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 11. decembra.

— Za vseučilišče v Ljubljani

so poslale potom mestnega magistrata peticije na ministristvo občine: Krtina, Mirna, Vrabče, Veržej in »Krajni šolski svet« ter Učiteljsko pri št. Vidu nad Cerknico.

— Trgovska in obrtniška zbornica

ima v petek, dne 13. decembra t. l., popoldne ob 2. uri v magistratni dvorani javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Poročilo o reviziji zborničnega volilnega reda. 4. Podelitev ustanov za eksportno akademijo. 5. Podelitev 18 cesar Franc Jožefovih ustanov za onemogle obrtnike in 5 cesarice Elizabete ustanov za onemogle uboge vdove kranjskih obrtnikov. 6. Poročilo o imenovanju cenzorjev ljubljanske filijalke avstrijsko-ogrske banke. 7. Poročilo o tolmačenju § 6. zakona z dne 26. dec. 1893, drž. z. št. 193. 8. Prošnja trgovskega društva »Merkur« za podporo. 9. Poročilo o zborničnem proračunu za l. 1902. 10. Poročilo o vladni predlogi o pokojninskem zavarovanju zasebnih uradnikov. 11. Poročilo o prošnji občine Dvor za dovolitev štirih letnih semnje. 12. Poročilo o vlogi dunajske zbornice glede dela v kaznilnicah. 13. Poročilo o vlogi celovške zbornice glede otvoritve novih premogovih žil v alpskih deželah. 14. Poročilo o vlogi trgovskega in obrtnega društva za pomnožitev uradniškega osebja pri oddajni blagajni na južnem kolodvoru. 17. Personalije.

— Strele s prižnice.

V nedeljo smo imeli v Ljubljani hude pridige. V stolni cerkvi in pri sv. Jakobu so letele ostre strele na slovenske liberalce, pa tudi njihovim ženam in hčeram se ni prizanašalo. V stolni cerkvi je grmel in treskal

naš Prezvizišeni sam. Razsajal je prav pošteno in ljudje so rekli, da je bil velik »špas« ga gledati, dasi natančno ni nihče razumel, kaj da škof hoče. Splošni utis je bil, da se je škof hudoval, ker je bil »Slovenec« radi častikraje obsojen, in da se hudoje na dr. Tavčarja radi njegovega govora v državnem zboru. Pa, kakor rečeno, natančno ni nihče razumel škofovega govora, ker je škofa strast tako prevladala, da je le polovico vsake besede bruhal iz sebe, polovico pa sproti snedel. — Nič manj strastno, pa vsaj razumljivo, je rečel kaplan Nadrah pri sv. Jakobu. Liberalce je slikal kot ljudi, ki so še veliko slabši, kakor pogani, ker nimajo prav nič vere. Rotil je ženske, naj uplivajo na moše, da ne bodo čitali liberalnih časopisov, napadal »Splošno slovensko žensko društvo« ter priporočal, naj žensko pristopa k društvu sv. Uršule, naposled pa poslušalkam polagal na srce, naj zadnji kraja, ki ga imajo odveč, darujejo za škofove zavode. No, seveda, glavna stvar je vendar denar, vernost pa se goji kot molzna krava. Polemizirali ne bomo ne s škofom in še manj s kaplanom Nadraham. Da Nadrahu »Slovensko žensko društvo« ne ugaja, je le častno za članice. A nekaj družega bi radi omenili. Impertinentno je namreč, da se upa kaplan Nadrah »Splošno slovensko žensko društvo« postavljati v isto vrsto z društvom sv. Uršule. Mi sicer ne poznamo čestilk sv. Urše, ki so morda vsega spoštovanja vredne, toda njihovo društvo postopa tako, da se s »Splošnim ženskim društvom« ne sme postavljati v isto vrsto. Društvo sv. Urše ima navado, da vpiše mej svoje članice to in ono gospo, ne da bi jo vprašalo, če je s tem zadovoljna. Kar nakrat pride v hišo neznana ženska in tirja goldinar za družbo sv. Urše. Znano nam je, da so morali nekje to žensko kar spoditi, tako je bila nadležna. Čast in slava sv. Urši, a ker je že davno izveličana, ne potrebuje denarja. Če se vpraša, čemu rabi društvo denar, se izve, da za molitve, to se pač pravi, za farovski bisago, ki, kakor znano, ni nikdar polna. Tako društvo primerjati »Splošnemu slovenskemu ženskemu društvu«, ki dela za omiko in izobrazbo slovenskega žentstva, je naravnost žaljivo. Sicer pa se nič ne čudimo, da Nadrah kar gori za društvo sv. Urše, saj ima to društvo goldinarje za — molitve!

— **Iz Kozjega** smo prejeli, a že prekasno za včerajšnje število, naslednjo brzojavko: Popolnoma se strinjamo s sodbo akademikov o dru. Šusteršiču in mu kličemo: Z umazanimi rokami proč od naše slovenske zastave! — Kozjanski naprednjaki.

— **Volitev v Tolminu.** V soboto so volili trgi: Bovec, Kobarid, Tolmin, Kanal in Ajdovščina enega deželnega poslanca. Oddanih je bilo 132 glasov. Gosp. dr. Henrik Tuma je dobil 100 glasov, — dr. Jos. vitez Tonkli pa 32. Kanal in Ajdovščina sta volila soglasno dr. Tuma, za Tonklija ni bilo nobenega; iz Tolmina je volil Tonklija edini kap. Seljak. Iz Kobarida je došlo za Tonklija 7 volilcev. Iz Bolca je došlo 24 klerikalcev, zapeljanih in prodanih duš iz Abramove šole. Agitacija v Bolcu je bila naravnost nesramna. Vsi nunci so bili že 3 tedne na nogah. Na pomoč je prihajal seveda tudi znani hujšak Abram iz Trente. Zaslepljeni Bolčani so bili prepričani, da — zmagajo. Ponosno in domišljavo so hodili po Bolcu, kakor da imajo zmago v žepu. V petek je došel v Bolc tudi Abram iz Trente, ki je tudi dobil volilno pravico kot bivši bolški kaplan. — Iz daljne Ajdovščine se je pripeljalo 17 volilcev, iz Kanala pa 14. To je menda prvi slučaj, da so došli Ajdovci na volišče. Kdo bo pa hodil — 70 km daleč, da se posluži svoje volilne pravice? Ali Ajdovci so došli, da dokažejo svetu in c. kr. vladi, da je prijazna Ajdovščina napredna trdnjava, odkoder se bo širila luč prave zavesti po vsej okolici. Čast vrlim tržanom ajdovskim, ki se niso vstrašili v tolikem mrazu dolge poti in stroškov, da so le dokazali svoje napredno mišljenje. Hvala jim! — Tudi iz Kanala menda še nikdar ni došlo toliko volilcev. Hvala jim! — Naprednih Kobaridcev je došlo 16, iz Bolca pa 26; mnogo jih ni doma. Tudi iz Bolca v Tolmin je dolga pot, približno kakor od Sv. Lucije v Go-

rico. Volilci so odšli z vozovi večinoma že ob 2. popoldni. Mraz je bil prav hud. Vkljub velikemu mrazu je šel z njimi tudi stárček Mihelič Andrej, po domače Trujer s Plužnega, rojen l. 1819. Ni se bal ne mraza ne pekla in ne hudiča, s katerim so nunci strašili, ter šel volit dr. Tuma. Čast mu! Še predno je odbila 11. ura, je bil že znan izid. Na občinskem drugu sredi trga je zaplapolala trobojnica v znamenje naše sijajne zmage. — Klerikalci so se kar poizgubili. Med tržani in volilci pa je zavladoval odkritosrčno veselje! Kmalu se je še doznalo, da pride dr. Tuma iz Kanala. In res je prišel okoli 1. ure popoldne. Vsi volilci so se zbrali pri Modrijanu ter priredili g. poslancu burno ovacijo. Gosp. dr. Tuma je zahvalil volilce ter povedal mogo zlatih resnic. Govorili so še gg. Bajt iz Ajdovščine, Vrtovec iz Tolmina, Zega iz Kanala, Lokar in pravnik Perne iz Ajdovščine, Oskar Gabršček iz Tolmina. Povedali so mnogo lepega tam zbranim volilcem ter jih navdušili k nadaljnjemu delu za: omiko, svobodo in napredek!

— **Vinotoč gospoda Jegliča.** Škofov brat, direktor »Gospodarske zveze«, gosp. Josip Jeglič, je v svoji hiši na Stolnem trgu otvoril vinotoč. Jeglič je najprej prosil koncesije pri magistratu, a je bil zavržen, ker ustanovitev nove gostilne ni v Ljubljani prav nič potrebna. Jeglič pa hoče po vsi sili točiti vino, zato je rekuriral na vlado. Njegov rekurz skoro ne more biti uslišan, kajti v Ljubljani je že itak veliko več gostiln, kakor jih je treba, in tudi veliko več, kakor razmeroma v drugih mestih. Mej tem je dobil Jeglič od vdove Frančiške Biline njeno koncesijo v zakup ter otvoril svoj vinotoč. Nekateri ljudje, ki niso dobro poučeni, so se dali po imenu zmotiti ter mislili, da je škof otvoril gostilno. Bržčas je za tem Jegličevim vinotočem skrita »Gospodarska zveza«, ki je bila prisiljena stopiti v najtesnejšo zvezo s slavnostnim »Vinogradniškim društvom« ter bo sedaj pod Jegličevo firmo točila v Ljubljani vino iz zaloge »Vinogradniškega društva«.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Ker je g. režiser Jos. Noll še bolan, dasi se mu je obrnilo že znatno na bolje, gostuje gosp. Bogdan pl. Vulakovič tudi še v petek v Wagnerjevi operi »Tannhäuser«. Prihodnji teden pride že na vrsto opera slovenskega skladatelja F. S. Vilharja »Smiljanac«.

— **Slovensko gledališče.** Včeraj je predstava opere »Tannhäuser« v splošnem prav lepo uspela in žela mnogo odobravanja. Odlikovali so se zlasti gost g. pl. Vulakovič, g. Olszewski in gđ. Noemi. Ocenno prinesemo jutri.

— **Prevod Iv. Cankarjeve novele „Nina“** je izšel v 388. št. (nedelja) praškega dnevnika »Politika«.

— **Razširjenje elektr. cestne železnice.** Vsled prošnje šentpeterskih davkoplačevalcev je mestna občina stopila v zvezo s firmo Siemens & Halske, naj bi se speljala električna železnica po Resljevi cesti. Firma tej prošnji ni ugodila, češ, da ne kaže progiti po dunajski cesti narediti konkurenčno progito, ker občinstvu prva progita popolnoma zadostuje in ker se mora podjetništvo vzprijeti neznatnim dohodkom električne železnice varovati pred vsako novo investicijo.

— **Družbinski večer pevskega društva „Ljubljana“** se je vršil v nedeljo v areni »Narodnega doma«, katera je bila res nenavadno do zadnjega kotička napolnjena. Bil je pa tudi izvanredno zabaven in prijeten večer, na katerem se je vidno vse veselilo. Pevske točke so se dobro izvajale, kakor je tudi komični prizor »Dr. Čuden« popolnoma vspel in mnogo smeha privabil na lica zadovoljnega občinstva. Šaljive pošte so se mnogobrojno udeležili in je živahno pisarjenje veliko doprineslo k razviju poštnega prometa. Tombola, pri kateri se je marsikateri šaljiv in interesanten dobiček izžrebal, je zaključila toli prijeten večer in je bila občna želja, da se skoro priredi enaka zabava.

— **Polževa pošta.** Iz Ptuja se nam piše: V rokah imam dve pismi, kateri so se mi, kakor iz poštnega pečata razvidno, poslali obe v soboto dopoldne, dne 23. p. m., in sicer eno z Dunaja, drugo pa iz Ljutomera. Dočim sem pismo iz Dunaja prejel že

drugi dan dne 24. p. m. v jutro, priromalo je pismo iz Ljutomera šele v torek dne 26. p. m. na svoje mesto. Iz Ljutomera v Ptuj, kamor se lahko v osmih urah peš pride, rabilo je torej pismo cele štiri dni. Pripomnim, da je imelo pismo slovenski naslov, in najbrže je isti ljutomerskega poštarja tako zbledel v oči, da je pozabil pismo pravočasno odposlati ali pa ga je odposlal na napačni naslov. V prihodnje bodem na pisma, ki mi dohajajo iz Ljutomera, obrnil več pozornosti.

— **C. kr. državna železnica.** Prejeli smo naslednji dopis: Ozirom na vest, priobčeno v Vašem cenjenem listu št. 283. od dne 9. t. m. pod napisom »Neumestna štedljivost« prosimo, da blagovolite isto v toliko popraviti, da se ni vsled neumestne štedljivosti c. kr. državne železnice pripela k nenavadno dolgemu in težko obloženemu vlaku samo ena lokomotiva mesto dveh, in da je dalo to povod dolgotrajajočemu oviranju prehoda na Dunajski cesti, ampak da je bilo vzrok počasni vožnji megleno vreme in mokri tir, na kojem ni možno glede na ovinek med južnim in državnim kolodvorom hitreje voziti. Vlak obstojal je iz 48 vóz in bil je le normalno obtežen; priprezna lokomotiva bila bi tedaj popolnoma nepotrebna. — V Ljubljani, dne 10. decembra 1901. — Ces. kr. državno-železnični obratni urad: Dettela.

— **Čitalnica v Brežicah** priredi 15. t. m. v »Narodnem domu« v Brežicah gledališko predstavo. Uprizori se burka »Martin Smola«.

— **Slovenska posest.** V včerajšnjem našem listu je med inserati, da so na slovenskem Koroškem na prodaj 2 lepi kmetiji. — Ker bi bilo jako škoda, ko bi se vgnezdil središče slovenskega ozemlja nemčur, in bi prevzel dva tako lepa kosa slovenske zemlje, želeli bi bilo, da se najde slovenski kupec.

— **Tatvine.** V Postojni je neki Vatrovec ulomil v železniško restavracijo, in ukradel za 50 K smodk. Tatu so ujeli v Št. Petru. V Podgradu pri Zalogu sta dva »vandrova« ulomila pri posestniku F. Klemenčiču in ukradla obleke v vrednosti 100 K.

— **Posredovalno delovanje mestne posredovalnice za delo in službe v mesecu novembu t. l.** V primeri z lanskim letom tega meseca je ostalo posredovalno gibanje v letošnjem skoraj povsem jednako. Tako je bilo lani prijavljenih 155 delodajalcev, 189 delojemalcev in v delo sprejetih je bilo 120, letos pa je bilo prijavljenih 152 delodajalcev, 207 delojemalcev in v delo sprejetih je bilo 117. Z ozirom na mesec oktober je bilo posredovanje v novembru nekoliko manj živahno, osobito pri hišnih poslih, ker isti v tem času splošno le malo menjujejo službe. Pri drugih poklicih pa je ostalo razmerje skoraj povsem nespremenjeno. Zaznamovati je tudi precejšnjo število dopotujočih delavcev, posebno taticih, za katere je sedaj slaba sezija, seveda ti sedaj brezuspešno povprašujejo za delom. Pri posredovanju stanovanj je ostalo razmerje skoraj jednako s prejšnjim mesecem. Mnogostransko se izraža želja, naj bi se zbirali dela in službe iskajoči v posredovalnici, a tej želji vsaj za sedaj, vsled pretesnih prostorov, ni mogoče ustreči.

— **Ubegel trgovec.** Ni še dolgo tega, kar je na dolenski cesti mlad človek, neki I. Benedek, otvoril specerijsko trgovino. Benedek je sin mežnarja pri Sv. Joštu. V nedeljo teden je Benedek izginil, ne da bi se bil poslovil. Pustil je vajenca v trgovini in ta je še ves teden tam vodil celo podjetje. Zdaj se je trgovina seveda zaprla in se razglasi konkurs. Benedek je pobegnil menda v Švico, od koder tolaži svoje upnike z — razglednicami.

— **V pojasnilo.** Agent za stroje g. Hugo Böhm iz Ljubljane nas prosi za beležiti, da ni identičen s Hugonom Böhmom iz Solnograda, ki je bil v Ljubljani aretovan zaradi sleparjenja pri kartah.

— **Kurji morilec.** Uradnikovi vdovi na Poljanski cesti šte. 7 je hlapec Franc M. pobil dve kokoši, ker sta zahajali na Predovičev pod.

— **Z nožem** je zabodel včeraj Ivan Strah, posestnikov sin iz Sostrega, posestnika Ivana Trškana iz Sostrega in mu

prizadejal dve težki rani. Poškodovanca so prepeljali v deželno bolnico.

— **Ukraden voziček.** Pred 8 tedni je bil v Ribjih ulicah delavcu Jožefu Žgurju ukraden voziček. Le-ta voziček se je sedaj dobil pri neki deklici na Glincah.

— **Tatvina.** Dimnikarskima pomočnikoma Ivanu Pogačniku in Ivanu Šaverju na sv. Petra cesti šte. 52 je neznan tat pobral iz obleke v sobi ves denar.

— **Izgubljene reči.** Na poti od Kolodvorskih ulic do nove topničarske vojašnice je izgubil neki topničar denarnico s 25 K.

— **Papeževa oporoka.** Vatikanški dopisnik »Figara« poroča, da je papež razdelil svoje zasebno premoženje že zdaj svojim peterim nečakom, za ono premoženje pa, katerega je pridobil s papeževanjem, je Leon XIII. določil tri sebi najzvestejše kardinale kot izvrševalce oporoke.

— **15leten morilec.** 15letna dečka Ivan Rakitič in Mijo Živič v Siki-revcah sta se pri plesu kola sprla. Rakitič je počakal Živiča in ga zavratno s kolom ubil.

— **Obdolžen poslanec.** Francoškega poslansa Pichona v Pekingi dolži neki pariški list, da si je prilastil po krivem v Pekingi veliko dragocenih kožu-hovin v vrednosti 250.000 frankov. Zmešnjava z boksarji pripomogla mu je baje do tega.

— **Mož 19 let v ženski obleki.** V Plznji je ustavil redar na kolodvoru neko mlado žensko, ki se mu je zdela sumljiva. »Vi ste mož in ste samo preoblečen« ga nagovori redar. »Da, sem mož, toda v ženskih oblačilih hodim vselej.« — Istina! Marijo Karfijolovo, 19 let staro dekle, tako po pomoti ali radi česa v krstnih knjigah zapisano, so takoj na stražnici preoblekli v moško obleko, odrezali so fantu nepri-stojne »dolge kite« in Mickino veselje se ne da popisati, ko je dobila »prve hlače«. Živel je baje v vednem strahu ter je služil samo pri starih gospodarjih in kjer so potrebovali samo eno dekle.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gorica 11. decembra. Pri današnji deželnozbornski volitvi iz slovenskega veleposestva se je dvakrat volilo. Pri prvi volitvi sta bila voljena kandidata društva veleposestnikov Bolko in Jakončič, pri drugi volitvi je bil izvoljen klerikalec Klančič proti Muhi, ker več volilcev drugič ni došlo volit.

Gradec 11. decembra. Tukaj je v starosti 78 let umrla mati trgovinskega ministra baronica Call.

Dunaj 11. decembra. Rekrutni zakon za prihodnje leto je bil včeraj brez prvega branja odkazan domobranskemu odseku. Ta je imel danes sejo, na katero so bili člani telegrafično sklicani, a prišlo jih je bilo le toliko, da je bil navzočen jeden več, kakor treba za sklepčnost. Mej govorom posl. Malika so Nemci začeli nagovarjati Čeha, naj skupno narede sejo nesklepčno, a Čehi so to povabilo na skupno obstrukcijo odklonili.

Dunaj 11. decembra. Češki agrarci so danes sporočili ministrskemu predsedniku, da so pripravljeni, se udeležiti novih češko-nemških sprav-nih konferenc.

Dunaj 11. decembra. V parlamentarnih krogih se zatrjuje, da hoče Wolf vendar sprejeti svoj prejšnji mandat, če bo izvoljen. Volitev je razpisana na dan 15. januarja.

Dunaj 11. decembra. Glavni urednik tukajšnje »Deutsche Zeitung«, dr. Theodor Wähler, je danes umrl v starosti 38 let. Bil je prej zavarovalni zastopnik, a dasi se ni nikdar žurnalistično ali politično kako izkazal, si je znal s pomočjo krščanskih socialistov vendar ustvariti socialno in materialno jako odlično stališče.

Praga 11. decembra. Češki deželni zbor je sklican na dan 28. decembra in bo zboroval do 7. januarja.

Godovič 11. decembra. Godovič dobro napreduje, brzojavni urad že tu deluje. Bog živi narodnjake tiste vse, katerim za to zasluga gre!

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:
Za družbo av. Cirila in Metoda. Družba pri Francku v Podbrezjah 10 K. — Družina Mazi mesto venca na krsto gospe Perné 10 K. — Skupaj 20 K. — Živeli!
Za Prešernov spomenik. Vesela družba v Idriji povodom imendana g. Marije Lapajne 10 K 20 vin. — Živeli!
Za vseučiliško okolje: Gospod Andrej Maurer v Zagorji pri Savi nabral v veseli družbi strelskega kluba tam 20 K. — Živeli!

Za prebivalce mest, uradnike i. t. d. Proti težkotam prebavljenja in vsem nasledkom mnogega sedenja in napornega duševnega dela je upravnih neobhodno potrebno domače zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prasek“, ker vpliva na prebavljenje trajno in uravnavno ter ima olajševalen in topilen učinek. Skatljica velja 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 3 (2-17)

Jako praktično na potovanju. (2436-1)

Nepogrešljivo po kratki uporabi.

Preskušeno po zdravstvenih oblastvih.

Spričevalo Dunaj, 3. julija 1887.

Kalodont

neobhodno potrebna
zobna Crème.

Odlični higieniki potrjujejo, da je skrbno gojenje zob in ust za naše zdravje neobhodno potrebno. Zlasti se s tem preprečijo razne žledčne bolezni. Kot izpričano sredstvo zato izkazuje se „Kalodont“, ki spojuje antiseptični vpliv s potrebnim mehničnim čiščenjem zob na izvrsten način. c

Umrli so v Ljubljani:

Dne 9. decembra: Ludovika Giberti, zasebnica, 63 let, Wolfve ulice št. 1, bula. — Anton Siard, paznik v prislilni delavnici, 43 let, Poljanska cesta št. 49, vnetje trebušne mrene.

V deželni bolnici:

Dne 7. decembra: Josip Tomažević, gostač, 80 let, zaprtje.

Dne 8. decembra: Ivana Cankar, služkinja, 27 let, vsled raka. — Leopold Zdešar, črevljar, 36 let, pljučnica. — Ivan Gabrovšek, železniški uradnik, 23 let, samomor.

Meteorologično poročilo.

Vikna nad morjem 806 m. Srednji arčni tlak 786-0 mm

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Močnina v 24 urah
10.	9. zvečer	727.3	-2.2	sl. sever	pol. oblač.	
11.	7. jutraj	729.9	-0.5	sl. jug	megla	
	12. popol.	726.9	0.1	sl. svzhod	sneg	18 mm.

Srednja včerašnja temperatura 3.1°, normale: -1.0°.

Dunajska borza

dne 11. decembra 1901.

Skupni državni dolg v notah	98—
Skupni državni dolg v srebru	98.80
Avstrijska zlata renta	118.90
Avstrijska krona renta 4%	95.95
Ogrska zlata renta 4%	118.85
Ogrska krona renta 4%	94.40
Avstro-ogrsko bančne delnice	1595—
Kreditne delnice	653—
London vista	239.32 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117.17 1/2
30 mark	23.44
30 frankov	19.07
Italijanski bankovci	93.70
C. kr. cekini	11.32

(1912-20)

Priznana naravna

istrska vina

pošiljata po nizki ceni (2010-26)

Rebec & Zalaznik, Pulj.

Najfinejši

cvetlični med

iz čebeljaka Babnikovega v Dravljah, z jamstvom pristnosti in čistosti, prodaja v steklenicah po 1/4, 1/2 in 1 kilo

Edmund Kavčič

trgovina delikates, v Ljubljani, Prešernove ulice. (12-246)

Rokavice

iz tkanine,
glacé in pralnega usnja
dobre vrste

(kakor tudi (2626-4)

kožice za snažiti

v različni velikosti po nizki ceni pri

Alojziju Persché

Pred škofijo 22.

Najpripravnejše

božično darilo

lepa zimska jopica ali ovratnik

kar se dobi v največji izbiri po čudovito nizki ceni

Anton Schuster-ju

Ljubljana, Špitalske ulice.

Nadalje

(2667-2)

fine obleke za dame in gospode veliko ceneje,
kot nalašč za to narezani ostanki.

Velika izbira naglavnih
šerp in rut vsake vrste. Linoleum-preproge.

Ciril-***

Metodov

stenski-*

skladni *

koledar *

Je izšel
v lični moderni obliki s podobno slovanskih blagovestnikov v barvah.

Cena izvodu K 1.40, po pošti 20 vinarjev več. Dobiva se v trgovinah v Ljubljani in pri založniku

* Tiskarna *

A. Slatnar

* v Kamniku. *

(2434-5)

Lepo predivo

kakor tudi

vse druge deželne pridelke

ter

vsako množino suhih gob

kupuje najdražje

Anton Kolenc

trgovca v Celji na Stajerskem.

Kdor ima kaj blaga, naj naznani ceno in kakovost. (2182-19)

Luč v žepu

ima vsako, kdor si kupi

v optičnem zavodu Jos. Goldstein-a

Pod Trnovo (2671-3)

električno žepno svetilko.

Praktično božično darilo!

Vsakdo si lahko ogleda, ne da bi moral kupiti!

R. Ditmar

c. in kr. dvorni dobavitelj
DUNAJ

Največja izbira

predmetov za razsvetljavo

petrolejno, plinovo

in
električno luč.

Petrolejske peči. (2149-8)

Za Božič in novo leto!

Josip Hochstädter in sinovi, Zagreb
Draškovičeva ulica 24, 26

priporočajo svoje izborne vrste piv v sodčkih in steklenicah, in sicer:

Gössko pivo Plznski pralivzor

iz Gössa pri Ljubnem

iz meščanske pivovarne v Plznu

Monakovsko avguštinsko pivo.

Za udobnost p. n. občinstva razvrščajo se omenjena piva v zaboje po 25 ali 50 litrov, kakor kdo zahteva, vendar se morejo oddati le kompletni zaboji. — Zagreb-škimi odjemalcem se vsako naročilo od 5 steklenic naprej dostavi **franko** na dom.

ceniki zastoj.

(2707-1)

Josip Hochstädter in sinovi, Zagreb,

Draškovičeva ulica št. 24, 26.

Monakovsko avguštinsko pivo.

Ustanovljeno
1870.

Perilo

Ustanovljeno
1870.

za gospode, dame in otroke

vsake vrste

priporočajo v nedosežni izbiri renomirana

trgovina s perilom

C. J. Hamann

Mestni trg št. 8.

Zalagatelj perila več častniških zavodov.

Perilo po meri se izgotavlja v najkrajšem času.

Natančno delo in znano dober kraj.

Usojam si opozoriti na to, da se pri meni izgotovljeno perilo

nikdar

kakor se to godi skoro pri vseh v trgovini se nahajajočih perilnih izdelkih iz tovarn, zlasti pri

srajcah za gospode

da se tem dá prikupljiva zunanost in slepeča belost,

ne izpira s klorovo vodo, kar tkanini bistveno škoduje,
in se ne lika s stroji,

ampak

se čisti in lika po starem sistemu,
ki snovi ne pokvari.

Temu svojemu ravnanju in ker za izdelovanje perila porabljam samo najlepše

B. Schroll-ovo blago

imam se zahvaliti, da je moje perilo, zlasti pa

srajce za gospode

zaradi svoje izredne trpežnosti in zato tudi cenenosti daleč čez domače meje na jako dobrem glasu. Da je temu tako, izpričujejo več let na tisoče dohajajoča laskava zahvalna pisma. kakor tudi vsak dan dohajajoča naročila, in sicer celo iz mest, kjer gotovo ne manjka izdelovalcev in prodajalcev perila.

Sklicujem se na ravno omenjeno ter prosim, da se v slučaju, ako potrebujete kako perilo, obrnete z zaupanjem na mojo trdiko, in zagotavljam že vnaprej v vsakem oziru strogo rečno postrežbo.

Z velespoštovanjem

C. J. Hamann

Izdelaevce perila.

(2700-1)

Prevzame se oprema za novorojenčke.